

Поводження з радіоактивними відходами

Законодавча база щодо поводження з РАВ

Закони України

1. “Про ратифікацію Об'єднаної конвенції про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з РАВ” (Закон України від 20 квітня 2000 року).
2. ”Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”.
3. “Про поводження з радіоактивними відходами”.
4. “Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань”.
5. “Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, РАВ, інших джерел іонізуючого випромінювання”.
6. “Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії”.
7. “Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення”.

Згідно із Законом України "Про поводження з радіоактивними відходами" основними принципами державної політики у сфері поводження з радіоактивними відходами є:

- пріоритет захисту життя та здоров'я персоналу, населення та навколишнього природного середовища від впливу радіоактивних відходів згідно з державними нормами радіаційної безпеки;
- розмежування функцій державного контролю та управління у сфері поводження з радіоактивними відходами;
- реалізація державної політики у сфері поводження з радіоактивними відходами шляхом виконання довгострокової Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами;
- забезпечення мінімального рівня утворення радіоактивних відходів, якого можна досягти на практиці;
- недопущення неконтрольованого накопичення радіоактивних відходів;
- забезпечення державного нагляду за поводженням з радіоактивними відходами;
- прийняття рішень щодо розміщення нових сховищ радіоактивних відходів за участю громадян, їх об'єднань, а також місцевих органів державної виконавчої влади і органів місцевого самоврядування;

Згідно із Законом України "Про поводження з радіоактивними відходами" основними принципами державної політики у сфері поводження з радіоактивними відходами є:

- гарантування надійної ізоляції радіоактивних відходів від навколишнього природного середовища при обґрунтуванні безпеки сховищ радіоактивних відходів;
- зберігання радіоактивних відходів у виробників відходів обмежений час з наступною передачею спеціалізованим підприємствам по поводженню з радіоактивними відходами;
- відповідальність виробників радіоактивних відходів за безпеку під час поводження з радіоактивними відходами до передачі їх спеціалізованим підприємствам по поводженню з радіоактивними відходами;
- заборона проведення робіт по захороненню радіоактивних відходів юридичним і фізичним особам, внаслідок діяльності яких утворюються радіоактивні відходи та які поставляють і використовують радіоактивні речовини, ядерні установки;
- науково-дослідницька діяльність та міжнародне співробітництво у сфері поводження з радіоактивними відходами.

Законом України “Про поводження з радіоактивними відходами” передбачено створення **Державного фонду поводження з РАВ** (далі – Фонд).

- Закон України від 17.09.2008 № 515-IV «Про внесення змін до деяких законів України щодо поводження з радіоактивними відходами» встановив законодавчі основи стосовно створення Фонду та принципів його формування та використання шляхом внесення змін до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про поводження з радіоактивними відходами».
- Відповідно до Закону України «Про поводження з радіоактивними відходами» Фонд є складовою частиною Державного бюджету України та формується за рахунок коштів, які надходять від екологічного податку, що справляється за утворення РАВ (включаючи вже накопичені), та тимчасове зберігання РАВ їх виробниками, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

- До 2010 року порядок справляння та визначення розміру збору за забруднення навколишнього природного середовища, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та тимчасове зберігання РАВ їх виробниками встановлювався постановою КМУ від 01.03.1999 № 303 «Про затвердження Порядку встановлення нормативів збору та забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору» зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.04.2009 № 391 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 ».
- У 2010 році, в результаті прийняття Закону України від 02.12.2010 № 2756-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України», до Закону України «Про поводження з радіоактивними відходами» було внесено зміну: «Ставки та порядок справляння екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк, встановлюються Податковим кодексом України...».

- Порядок використання коштів Державного фонду поводження з радіоактивними відходами затверджено постановою КМУ від 20.05.2009 № 473. Згідно з цим Порядком, за рахунок коштів Фонду здійснюється фінансування заходів Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами.
- Головним розпорядником коштів Фонду є центральний орган виконавчої влади, що здійснює державне управління у сфері поводження з радіоактивними відходами – Державне агентство України з управління зоною відчуження (ДАЗВ).
- Розпорядниками коштів Фонду є бюджетні установи, діяльність яких пов'язана з виконанням заходів Загальнодержавної програми. Одержувачами коштів Фонду є підприємства, установи і організації, які одержують через розпорядників кошти на виконання заходів Загальнодержавної програми.

Політика у галузі поводження з РАВ

Реалізація державної політики у сфері поводження з РАВ здійснюється згідно із:

- Стратегією поводження з радіоактивними відходами в Україні,
- Загальнодержавною цільовою екологічною програмою поводження з РАВ,
- Загальнодержавною програмою зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

Метою цих документів є створення та забезпечення ефективного функціонування в Україні цілісної системи поводження з РАВ, що дасть змогу досягти безпечного поводження (включаючи захоронення) з РАВ всіх типів і категорій, які були накопичені в попередні періоди, виникають під час поточного використання ядерної енергії і утворюватимуться у майбутньому, при раціональному використанні фінансових, технічних і людських ресурсів та з урахуванням передового міжнародного досвіду.

Стратегія поводження з радіоактивними відходами в Україні

(схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України 19.08.2009 № 990-р)

У Стратегії поводження з РАВ в Україні визначені основні напрями та завдання розвитку системи поводження з РАВ в Україні на період 50 років.

Обраний стратегічний варіант розвитку системи поводження з РАВ в Україні передбачає:

- переробку РАВ АЕС на майданчиках АЕС до стану прийняттого для захоронення або довгострокового зберігання;
- збір, кондиціонування, тимчасове зберігання, транспортування РАВ, які утворюються у медицині, науці, промисловості на міжрегіональних спеціалізованих підприємствах з поводження з РАВ, що входять до складу ДК "УкрДО "Радон";

Стратегія поводження з радіоактивними відходами в Україні

- централізоване захоронення низько- та середньоактивних короткоіснуючих РАВ та довгострокове зберігання довгоіснуючих та високоактивних РАВ усіх виробників України у сховищах на майданчику комплексу „Вектор”;
- захоронення довгоіснуючих та високоактивних РАВ у геологічному сховищі;
- створення національної організації з поводження з РАВ, включаючи довготривале зберігання та захоронення РАВ;
- забезпечення сталого і достатнього фінансування заходів з поводження з РАВ;
- розвиток нормативно-правової бази та міжнародне співробітництво.

Загальнодержавна цільова екологічна програма поводження з РАВ

(затверджена Законом України від 17.09.2008 № 516-VI)

Відповідно до Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з РАВ здійснюється реалізація практичних завдань на період до 2017 року, а саме:

- удосконалення системи поводження з РАВ на АЕС шляхом спорудження та введення в експлуатацію установок, які забезпечать переробку РАВ до стану прийняттого для захоронення або довгострокового зберігання у централізованих сховищах;

- технічне переоснащення та перепрофілювання державних міжрегіональних спеціалізованих підприємств з поводження з РАВ ДК "УкрДО "Радон" з пунктів захоронення РАВ у пункти збору та тимчасового контейнерного зберігання РАВ, у тому числі, виконання робіт з ліквідації наслідків радіаційної аварії на сховищах № 5, 6, 7 ПЗРВ Київського ДМСК ;

Загальнодержавна цільова екологічна програма поводження з РАВ

- введення в експлуатацію приповерхневих сховищ для захоронення РАВ першої черги комплексу “Вектор”*;
- проектування та спорудження у складі другої черги комплексу “Вектор”** сховищ для довгострокового зберігання довгоіснуючих та високоактивних РАВ, у тому числі осклованих РАВ від переробки ВЯП, що повертатимуться з Російської Федерації; РАВ у вигляді відпрацьованих ДІВ; довгоіснуючих РАВ чорнобильського походження;

* Перша черга комплексу "Вектор" – об’єднує у своєму складі приповерхневі сховища для захоронення низько- та середньоактивних короткоіснуючих РАВ, що утворилися в результаті Чорнобильської катастрофи, двох типів: ТРВ-1 – для захоронення РАВ у залізобетонних контейнерах, ТРВ-2 – модульне для розміщення неупакованих та великогабаритних РАВ.

** Друга черга комплексу "Вектор" – передбачає у своєму складі об’єкти для переробки РАВ Чорнобильського походження та РАВ, що утворились у неядерному секторі; сховища для довгострокового зберігання довгоіснуючих та високоактивних РАВ; приповерхневі сховища для захоронення низько- та середньоактивних короткоіснуючих РАВ діючих АЕС та РАВ, утворених у неядерному секторі.

Загальнодержавна цільова екологічна програма поводження з РАВ

- розвиток системи поводження з РАВ, що утворилися внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- моніторинг, модернізацію та підвищення безпеки об'єктів зберігання РАВ, створених у перші роки ліквідації аварії;
- виконання пошукових та науково-дослідницьких робіт щодо вибору майданчика для розміщення геологічного сховища;
- підвищення кваліфікації та підготовка персоналу;
- нормативно-правове забезпечення та міжнародне співробітництво.

Практика поводження з РАВ

ПТЛРВ

Роботи з перезахоронення траншей ПТЛРВ “Нафтобаза”.

- На території зони відчуження розміщено дев'ять ПТЛРВ: “Станція Янів”, “Нафтобаза”, “Піщане плато”, “Рудий ліс”, “Стара Будбаза”, “Нова Будбаза”, “Прип'ять”, “Копачі”, “Чистоголівка”, загальною площею біля 10 гектарів,
- На територіях ПТЛРВ розміщені траншеї і бурти з РАВ.
- Подовжуються заходи із обстеження ПТЛРВ
- В першу чергу рішення щодо ліквідації буртів та траншей ПТЛРВ приймаються для територій, де відбуваються сезонні підтоплення та там, де проводяться роботи в рамках проектів зняття з експлуатації ЧАЕС та на об'єкті “Укриття”.

Дякую за увагу!

